

Per Olov Enquist

FAIDRA

Přeložil Zbyněk Černík

Osoby

Faidra

Hippolytos

Theramenes

Uklízeč

Oinone

Aricia

Theseus

První dějství

Předzpěv

Faidra.

Sedí, zcela nehnutě, uprostřed jeviště. Úplně vepředu. Na zemi, nohy pod sebou.

Vlasy jí volně splývají. Je naprosto klidná. Její slova zní velmi pokojně, skoro jako by byla - udivená.

Hudba: zvuk violoncella, vzdouvá se a klesá. Flétna. Jako moře.

FAIDRA Brzy vypluje zas na oblohu slunce
Obrovitá koule
těsně nad obzorem
Rudožluté oko veliké a horké
avšak nepálí
Ještě ne
Za úsvitu nastane vždy okamžik kdy se lze dívat
lze se dívat přímo do slunce a
přitom neoslepnout
Těsně nad vodní pouští
se otevře obrovité oko
Matně skoro přátelsky se leskne
Není nebezpečné
Je to jako moci
na okamžik pohlédnout
do oka života
Náhle z nás spadne strach
To se mi pak zdá že život můj pohled opětuje
Na okamžik se setkáme v hloubi jeho oka
v jakési důvěře
V jakési důvěře
v oku života
Ve vášni co nespaluje
je však teplá hebká
nechá život růst
Nespaluje
Avšak potom slunce vystoupí a pálí víc a
víc a
Všechno pozře
Tak to chodí každý den
Nejdřív život
Potom smrt
Občas si přeji aby slunce už nikdy
výš nevystoupilo
Aby už zůstalo tady dole mezi tím co
roste
Aby zůstalo
Abych sama mohla zůstat
v oku života

Ach jak já si přeji aby to tak vždycky
mohlo být
Ach jak já si přeji aby to tak vždycky
mohlo být

1 Píseň o dezertérovi

*Naprostá tma, a ze tmy vyvěrá hudba. Zvuk violoncella, pomalu pomaloučku stoupá a klesá.
Jako by ta hudba dýchala. Jako moře.*

*Mladík stojí u okna, asketického obdélníku bez ozdob, jehož jednu vnitřní stranu pokrývá
plíseň, jinak všude bílo.*

Noc. Venku za oknem je moře. Sporé světlo lampy. Hudba: violoncello.

*Těsně vedle mladíka stojí starší muž. Zdá se, že se něco stalo, byla to dlouhá
noc, ale už skoro skončila. Starší muž je krajně rozrušený a zoufalý, má ochablou
pokožku, léta už vykonala své; je na něm cosi rezignovaného, rozechvělého. Něco
se stalo. Očividně právě končí jeden rozhovor nebo jeden život, a mladík se rychle obrátí
a vmete starci do tváře:*

HIPPOLYTOS Ne! Ne!

Nedá se nic dělat.

*Starší muž se otočí a zamíří do místnosti, u dveří uhne šedý stín, uklízeč, který
leze po zemi. Roztrhaný oděv, kolena omotaná tlustými hadry. Stařec slepě projde dveřmi,
sám neví kam, ocitne se na úplně holé chodbě s dlážděnou podlahou, jako v labyrintu. Z
cesty mu plaše ustoupí ještě jeden uklízeč s vědrem vody. Stařec se zarazí na útěku, o kus
dál zahlédne další dvě špinavě šedé postavy, téměř vyděšeně k němu zvednou oči a
přestanou drhnout podlahu. Upřeně na ně zírá. Obrátí se. Chodba se kroutí, a on se vrátí
do místnosti, v níž už byl, v přítomí zakopne o dalšího uklízeče. Stejně otrhaného.
Polovinu obličeje mu pokrývá strup. Vzhledne, poněkud bezzubě a úlisně se usměje a
energicky drhne dál. Hippolytos dosud stojí u okna a zírá ven do noci. Nebo
přesněji řečeno: do toho, co brzy bude úsvit.*

THÉRÁMENES No tak, budeš už hotov?

UKLÍZEČ Hned

Musí tu být čisto

Už to bude

(Přitom dělá vysvětlující, zcela záhadná gesta.)

Musím odklidit

tu špínu

nebo nám přeroste

přes hlavu

Je to beznadějně

THÉRÁMENES Proč šeptáš?

UKLÍZEČ Řekli nám

abychom nerušili

THÉRÁMENES Zmiz

UKLÍZEČ Jistě

*(Jako by se ho to netýkalo, dál šuká s vědrem
po podlaze, usměje se na Thérámena ekzematickou
tváří, pracuje. Thérámenes zařve.)*

THÉRÁMENES Řekl jsem abys zmizel

Chceme tu klid

*(Uklízeč k němu oněměle vzhledne - na okamžik
visí ve vzduchu nepřátelství - pak jako šedý*

stín zamíří šouravým krokem ke dveřím a zmizí na chodbě. Thérámenes opět osamí s chlapcem u okna.)

Jsou jako krysy
Každou noc sem přilézají z města
plazí se po pokojích a chodbách
A když vyjde slunce zase zmizí
Skoro mě to děsí
Je až k nevíře že to jsou lidé
Rád bych věděl na co myslí
když uklízejí
Jestli mají stejné pocity
jako my dva

*(Chlapec u okna se ani nepohne, mlčení,
vyčkávaní.)*

A to nebe

HIPPOLYTOS Hvězdnaté

THÉRÁMENES S hvězdami je to jako s cvrčky

Víc a víc
přede mnou mizí
A to moře

HIPPOLYTOS Tiché

černé lesklé
Obrovité černé lesklé zvíře
které zvolna oddechuje

THÉRÁMENES Ale měsíc nesvítí

HIPPOLYTOS Měsíc nesvítí

Ale vidět je v té tmě přesto
daleko
V dálce loď
Jako kdyby uvízla
se splihlými plachtami
Měsíc nesvítí a vítr nefouká
Ale vidět je daleko

THÉRÁMENES To je dobře dítě moje

To je to nejdůležitější
Musíme se učit vidět
Přesně jasně
Jak se věci mají

HIPPOLYTOS Já vím to ty vždycky říkáš

(Pauza.)

Je tu takové ticho
To je zvláštní
Obyčejně je z hor slyšet psy
Ale dneska nic
Jako kdyby všichni čekali
Něčemu
naslouchali

THÉRÁMENES Copak chtěli tamti co sem včera přijeli?

Ta delegace z Atén?

HIPPOLYTOS Jako obyčejně

Mám se postavit do čela
trestné výpravy
Trestné výpravy na paměť
milovaného otce

THÉRÁMENES *(Poněkud ironicky.)*
Předpokládám že jsi jako obyčejně
odmítl

HIPPOLYTOS *(Prudce.)*
Však jsem viděl co si všichni myslí
"Tohle že je Théseův syn?
Domácký pes který běhá kolem kolíku
bázlivé a vyděšené štěně
Jeho otec ten byl z jiného těsta"
Milovaný uctíváný
Takové pokrytectví
Už jsem se rozhodl
Nebudu ho hledat
Nebudu mu stavět pomníky
Zůstanu tady

THÉRÁMENES *(S poněkud nevyzpytatelným úsměvem.)*
To je dobře
Otec se ti tak jako tak vrátí

HIPPOLYTOS Povídá se že ho zajali a uvěznili
v jeskyni
Kterou střeží netvor

THÉRÁMENES Tak zlé to zas jistě není
Musíš se naučit vykládat
mýty
Vykládat je správně dítě moje
Velké hrdiny často vězní
v jeskyních
Dřív
když ještě byly vidět hvězdy
jsem to vídal sám
Každé tažení vždy stejný rituál
Mezi poraženými
shromáždili malá hezká děvčátka
a odvěkli je k sobě jako ovce
na porážku
Malé nahé dívenky se svázanýma rukama
a němýma očima mrkajícima hrůzou
Natáhli je na lůžko a jejich jeskyně je lákala
a byla otevřená
Velcí hrdinové strašně rádi páčili a
trhali a vyprazdňovali se do jeskyní
Vyprazdňovali se do ukořistěných žen tak
jako by to byly stoky
Ano
Stoky

HIPPOLYTOS *(Rozzuřeně se obrátí a zasýčí mu do tváře.)*

Lžeš já věřím že můj
otec je úplně jiný
THÉRÁMENES Ano dřív jsme byli všichni jiní
Ale člověk se holt mění
HIPPOLYTOS Ano
Zvlášť ty
Tebe si tu přece drží proto abys napsal
dějiny Théseových hrdinských činů
Pro budoucí pokolení
Věrohodný svědek
Skvěle placený
Jenže to co tvoříš
copak tím sám nepohrdáš?
Stvůry zrůdy hrdinové
(*Ironicky ho napodobuje.*)
Musíme se učit vidět
vidět jak se věci mají
(*Nelítostně.*)
Potom můžeme klidně začít lhát
THÉRÁMENES (*Dotčený, pronese odměřeně.*)
Já jsem k tomu nucen
HIPPOLYTOS Takže ty jsi k tomu nucen
To je velmi pohodlné
THÉRÁMENES Nedrži si mě tu proto abych říkal
pravdu
HIPPOLYTOS (*Téměř sám pro sebe.*)
Já se všemu
učil právě od tebe
Můj učiteli
THÉRÁMENES (*Zoufale.*)
To ty přece dítě moje jsi
mé umělecké dílo
Dílo které mě nikdy nenechali napsat
HIPPOLYTOS (*Křičí.*)
Nejsem žádné umělecké dílo
Nejsem tvůj nikomu
nepatřím ani tobě
THÉRÁMENES Ale bez tebe já nejsem
nic
dítě moje
Miluji tě
HIPPOLYTOS Miluji miluji miluji
Tohle slovo nechci už nikdy slyšet
Pokaždé když domem projde láska
zbude po ní mrtvolný pach
(*Vzchopí se.*)
Promiň
(*Stojí tiše a nehnutě před Thérámenem, je teď
úplně klidný, poněkud dětinský.*)
Nikdy mi už neříkej že jsi mě stvořil

už nikdy neříkej že mě miluješ
 a že mě vlastníš
 Já sám nechci nikdy nikoho vlastnit
 nikoho milovat
 nikoho mít
 Nikdy nikdy
(Téměř s dětinskou poddajností.)
 Scvrkl bych se a byl by ze mě trpaslík
(Najednou velmi osamělý, vymaní se Thérámenovi.)
 Rád bych věděl kde je otec
 právě teď
(Pokusí se zasmát, ale vyzní to jako vzlyk.)
 Vzpomínám si jak když jsem byl ještě malý
 jsi mi o něm vypravoval
 O Théseových hrdinských činech
 Kam přitáhl
 tam zavládlo ticho klid
 Poslušnost
 Zákon a pořádek
 Z vypálených vesnic stoupal kouř
 Bylo to tak zvláštní
 Šuškal se o jeho láskách
 Spousta ženských jmen
 Tolik řečí o lásce a
 vášni
 I když láska a vašeň
 vždycky plodily smrt
 Hora mrtvol zápach mrtvých těl
 Město v plamenech
(Pauza.)
 Možná že bych se ho na to mohl zeptat
 Kdyby tak byl doma
 A já měl dost odvahy
 THÉRÁMENES Musíš se uklidnit
 HIPPOLYTOS O tom co já musím nerozhoduješ ty
 THÉRÁMENES Vášně je kůň který táhne
 kočár zločinu
 To je stará pravda
 Říkal jsem to už tisíckrát
 Musíš pochopit že láska je
 hra
 Nauč se tu hru hrát
 HIPPOLYTOS Ne
(Tlumeně.)
 Já se toho už neúčastním
 A nechci být jako ty
 Ne tak moudrý
 THÉRÁMENES *(Těsně u něho, vmete mu do tváře.)*
 Ale máš nepřátele
 Nebezpečnou macechu

Faidru
Ta tě nenávidí
Je prý chorá ale na tom nezáleží
Protože je nebezpečná
Každá láska je hra o moc
Každá láska je hra o moc
Podívej se na Aricii tu malou krásnou světici
kterou Théseus vzal do zajetí
(Zoufale popadne Hippolyta.)
Zabil jí šest bratrů odsoudil ji
aby se už nikdy nevdala
Její kmen už nikdy nevypučí
Jestliže tedy chceš vniknout do toho čistého
klína
znamená to vzpouru proti otci
Politickou vzpouru
*(Hippolytos jako by ho neslyšel, poodejde od
něho, přistoupí k oknu - už se rozednívá -
stojí tiše a nehnutě a dívá se ven, zazní hudba.)*

Hippolyte
Chápeš co se ti tu snažím říct?

Jsi tak chytrý
ale přesto velmi naivní

Hippolyte

Hippolyte

HIPPOLYTOS Ne

Já se toho už neúčastním

(Pauza.)

Brzo vyjde slunce

Je takové ticho

To je divné

Svítání a ticho a to černé

moře

které oddechuje

oddechuje

A ty hory

Jako kdyby

svítal poslední den života

Skvělý den pro dezertéry

THÉRÁMENES A to nebe

HIPPOLYTOS Hvězdnaté

Ale bez hvězd

Den pro dezertéry

2 Píseň o svrbění

Vlasy: volně jí splývají, dlouhé a tmavé.

Neučesala se. Sedí v hlavách postele, ještě ne zcela oblečená, a mlčky a netečně zírá z okna. Pod postel jsou zpola zastrčené dvě prázdné konvice na víno. Slabě zaznívá hudba.

Ta žena se jmenuje Faidra.

Do pokoje pomalu vejde postarší žena jménem Oinone. Ano, pohybuje se pomalu, vleče svoje staré tělo téměř jako krab. Když žena v posteli zaslechne nějaký zvuk, prudce obrátí hlavu a uvidí ji. Ach, to je Oinone, to je neštěstí, stará Oinone zase brzy, co nevidět začne se svými nářky.

Znovu se zadívá z okna.

Stará žena u dveří trpělivě čeká. Rozhlédne se po místnosti, nelibě zafuní. Ale nic neřekne.

Ženě u okna je asi čtyřicet pět let. Tvář má bledou, popelavou, oči propadlé, ale bývala jistě krásná. Dosud je přitažlivá. Samozřejmě, už ne tak jako dřív. Vypila příliš mnoho vína, příliš se nudila, příliš se dívala z okna. Nuda a dobré jídlo.

A ticho a klid.

Časné ráno.

OINONE Faidro

Faidro

Už je ráno

FAIDRA Já vím

OINONE *(Houpavým krokem ji obejde a kriticky zhodnotí situaci, tu a tam něco poklidí, zavrčí, s nelibostí pohlédne na džbány od vína a povzdechne si.)*

Asi jsi toho dneska moc nenaspala

(Pauza.)

Faidro

FAIDRA Myslím že jsem chvíli

spala

(Pauza.)

Zdalo se mi že jsem malé dítě

Ležela jsem v pokoji kde bylo tisíc zrcadel

Uviděla jsem tvář ženy

ve všech zrcadlech byla stejná žena

Oči měla zavřené a nechtěla mě vidět

Věděla jsem že se jí nelíbím

Byla to má vlastní tvář

(Posadí se, trochu rozpačitě se zasměje a odhrne si vlasy z čela.)

Špatně spím

Pak jsem ošklivá mám kruhy pod očima
a splhlé vlasy

Nechápu to

Nic už nechápu

Myslím že jsem nemocná

(Poněkud parodicky.)

Uprav mi teď vlasy

abych zase vypadala jako královna

(Mlčky zírá na Oinone.)
 Myslím že chci umřít
 K čemu vlastně
 je na světě někdo jako já?
 OINONE *(Prudce.)*
 Buď zticha
 Vždyť máš odpovědnost za dvě děti
 FAIDRA *(Nenávistně.)*
 Děti děti děti
 O ty už se starají jiní
 A já nejsem žádný otrok
(Klidněji.)
 Ano ani otrokyně nejsem Oinone
 Vlastně
 jsem myslím už zcela zbytečná
 OINONE Lituješ se
 FAIDRA Ano to máš pravdu
(Pauza.)
 Myslím že mám horečku
 OINONE To tedy nemáš
 FAIDRA Ale bylo by to krásné prožít noc v horečce
 Vypotit se a probudit se suchá čistá
 Vypotit to všechno z těla
 OINONE Co tím myslíš
 co chceš vypotit?
 FAIDRA Nevím
(Pohlédne vyzývavě na Oinone.)
 Snad chtíč vášeň
 Ano
 Všechnu vášeň
 OINONE *(Uklidněná.)*
 Aha takže jenom tohle
 Nic horšího
 Musíš víc jíst
 Přinesu ti polévku
 FAIDRA *(Nepříčetně se rozkřičí.)*
 Polévku
 tu svou polévku si nalej
 do své hnusné držky
(Bleskově otočí.)
 Promiň Oinone
 Oinone ty stará hruško trole ošklivý
 ty starý pytle kterým jsem se omotala
 když mi bylo zima
 Oinone ty staré prase ošklivá hrozinko
 máš tak ošklivé a teplé staré ruce
 A vším jsi už prošla
 Nebo snad ne?
 Vidím to v tvých starých ješterčích očích
(Až těsně u ní, mlčky se dívá.)

Ale ano vším jsi už prošla
 Tak mi přece pomoz
 OINONE Všechno mi pověz
 FAIDRA Ale když to bude smrdět slib mi
 OINONE Všechno pověz
 Vášěň
(Pauza.)
 Kdo je to?
 FAIDRA Copak nechápeš?
(Odtrhne se od Oinone, zůstane na okamžik nerozhodně stát, téměř zvědavě kolem ní opiše kruh a pronese agresivním a zároveň výsměšným a poněkud vyděšeným tónem, jako by chtěla Oinone vyzkoušet.)
 Můj drahý choť má syna
 Hippolyta
 Syna
 Jím jsem posedlá
 OINONE *(Těžce se posadí.)*
 Ne to není pravda
 Ach
 Ach ty ubohé dítě
 Hippolytos
 FAIDRA Dostala jsi strach
(Tlumeně.)
 Ale já se taky bojím
 OINONE Ale Faidro dět'átko proč saháš
 zrovna na to co je
 zakazáné?
 FAIDRA Protože jen zakázané
 sahá na mě
 Asi jen to co je zakázané
 mi pronikne pod kůži
 OINONE *(Pomalů se vsedě kolébá, prázdně zírá před sebe a něco si mumlá, monotónně odříkává, téměř jako modlitbu, rituál.)*
 Krvesmilstvo
 Krvesmilný strom má
 černé plody které snadno pukají
 Kape z nich černá krev
 Nedotýkej se jí
 Černé plody vášně voní
 ale rodí jenom smrt
 Faidro
 Jsou jako láska ale rodí jenom smrt
(Pauza.)
 Jak k tomu došlo?
 FAIDRA Vypálil se do mě
 Jako značkovací železo do zvířete
 OINONE Nejsi přece zvíře

FAIDRA Vzpomínám si že jsem Hippolyta poprvé
uviděla jednou časně zrána
v Aténách
Kráčel Théseovi po boku
On mě viděl sotva
Ale o to lépe jsem viděla já
Viděla jsem jeho
A pak náhle
*(Zalapá po dechu, potom se to z ní vyvalí jako
vodopád.)*
Vypálil se do mě jako železo do zvířete
Stalo se to v okamžiku
Nemohla jsem o tom přemýšlet
krev se ve mně zastavila břicho
ztěžklo klín mi horce bušil
(Tlumeně a zoufale.)
Oinone ty jsi už všechno zažila
řekni mi jak k tomu dojde?
Co jen je to za šílenství
to co nazýváme vášní
jak to vzniká?
Nechápu jak mě tak mohl posednout
nevraživý mladík kterým v jistém smyslu
pohrdám
Áááááááááách
Tenhle krásný panic čistý zaujatý jen sám sebou
bezmocný a nevraživý
vždycky ve střehu
Pyšný nezkušený
Má strach se něčemu oddat má strach
Ale přesto
Vypálil se do mě
Jaké záhadné znamení na jeho těle
se mi stalo značkovacím železem?
Křivka jeho zad
když se ode mě odvrací
Náhlé nutkání se dotknout jeho kůže
Záblesk krční žíly chuť
zvolna se mu do ní zahryznout a
(teď klidně a téměř sadisticky)
sjet mu jazykem
po krku a
po paži a lízat
spustit ruku po těch cudných
zcela zakázaných zádech sevřít
sedací sval do dlaně a
sjet ještě dál a měkce stisknout
šourek
S rukou na šourku ho pevně
držet

(Prudce.)

Oinone

Vypálil se do mě jako železo
do zvířete

Náhle zavál zápach spáleného masa
zakázané chuti vlastnit ho

Kdyby nemohl být celý jenom můj
pak by ho bylo lepší zabít

než ho nechat uniknout

Značkovací železo zápach spáleného masa

Oinone já to nechápu

Nejsem přece zvíře Oinone

Nejsem přece zvíře

OINONE Faidro

Nejhorší je

Faidra Lovil v lese

Vždycky nahý

(Znechuceně, ale věcně.)

Mohla jsem se schovat mezi stromy

ležela jsem na zemi pod keři

abych viděla

Takto skryta jsem se rukou škrábala a

mnula mezi nohama a

dívala se na něj dívala se jak

(Pauza.)

Umazala jsem si šaty od hlíny

(Mlčky zírá před sebe.)

Oinone já jsem se tak ponížila

(Pauza.)

Zkoušela jsem všechno možné

Vyhýbala se mu

Když už jsem se s ním musela setkat

nasadila jsem si masku nenávisti

(Pauza.)

Nemělo to smysl

Nic se nezměnilo

A každou noc za mnou chodil jeho otec
opilý a rozvášněný se mi válel mezi stehny

Ležela jsem nohy roztažené oči zavřené a

snažila se sama sobě namluvit že na mně

leží Hippolytos

Jsme posedlí

Jsme posedlí

Tam kde není

skutečnost

si vytváříme žádostivé vidiny

Hladila jsem Théseovo tělo

tlačila a hnětla

snažila se z otcova těla vyhníst tělo syna

Jako by to bylo možné

z toho čím dál ochablejšího stařeckého masa
vyhníst mladíka
Hippolyta
Jeho kůži úd a záda
rty
Ležela jsem ve tmě oči zavřené a snažila se
zapomenout
na to co byla pravda
že mi mezi stehny
chrochtá a ryje starší pán
který má jen jednu zásluhu
Že je otcem muže kterého já miluju
Pak se ve mně v té tmě vzdula vlna slasti
jenom zpola
směšně ochablá a nízká
Pouhý odvar
toho co by bylo mohlo být

OINONE To je ale šílenství
Není v tom za mák rozumu

FAIDRA *(Nenávistně a nepřičetně.)*
Rozum
pořád meleš jen to samé
Rozum rozum
Kdo tu tvrdí že jde o rozum?
Já klesám do bahna
A ty se dovoláváš rozumu
(Ticho.)
A pak
Probuzení do šedého rána
v ústech pachůť
Všechno semeno mi vyteklo a uschlo
mezi nohama
Navíc semeno od nepravého muže
Byla to falešná hra
Bylo to tak ponižující že jsem nenáviděla sama
sebe

(Křičí Oinone do tváře.)
Ano je to strašně nerozumné
lituju svého hříchu lituju
určitě by bylo lepší kdybych byla rozumná
(Pauza.)
Nic už nechápu
Jako kdybych byla zvíře
*(Vypadá to, jako by chtěla Oinone provokovat,
plíží se kolem ní, opisuje kolem ní čím dál tím
těsnější kruhy jako kočka, jako šelma, nebo jako
člověk, který se zoufale snaží proniknout někomu
jinému pod kůži, a proto napodobuje agresivitu.)*
Ty Oinone jsi tak moudrá
jsi tak moudrá a vyrovnaná

Ano je to nerozum
Ležím sama ve tmě a mumlám si
jako kdybych byla blázen
zdá se mi že stojí přede mnou
Rozepnu mu šaty a je nahý
(Pauza.)
Mám ho zcela ve své moci
(Pauza.)
Vložím si jeho krásný úd do úst
saju cítím jak mu roste
vložím si ho
*(Přiblíží se až těsně k Oinone, obejmě ji,
slastně přivře oči a hladí ji po těle. Oinone se
jí zhnuseně vytrhne. Faidra zůstane stát
s prázdným pohledem, bezvýrazně řekne.)*
Oinone ty máš stejně tlustou kůži jako všichni
ostatní
(S rostoucí, ale potlačovanou zuřivostí.)
Suchý chlípný zlý sen
Nic víc z toho není
Halucinace
Kéž bych ten sen mohla chytit
vzít tak Hippolyta do rukou a pevně držet
Říznout do něj nožem aby se vše stalo
skutečným
Krájet plátky jeho masa abych se jich mohla
dotknout
Maso které by se dalo uchopit
Nohy údy
chrupavky a kůže
Kostra
Držela bych jeho maso v ruce
cítila jak z něho kape krev
Do každého kusu masa bych pak zabořila
prsty
takhle
*(Rozhostí se hrobové ticho. Faidra zírá na
Oinone, pokusí se zasmát, ale smích to není.)*
Maso
Zápach značkovacího železa
páchne cítíš to?
*(Uvědomí si, že toho řekla přespříliš, pronese
tlumeně a téměř omluvně.)*
Sním o tom co nesmím
Ano je to strašné Oinone
strašné je být zcela posedlá někým
kým pohrdám nebo komu vůbec nerozumím
OINONE A kdo se tě bojí
(Dlouze se na ni zadívá.)
Ano bojí se tě

A já to chápu
 FAIDRA Takže ty to chápeš
(Náhle zavládne otevřeně nepřátelská atmosféra.)
 Mě ale nechápeš
 OINONE Dřív jsi takováhle nebyla
 Nepoznávám tě
 FAIDRA Takže ty si myslíš že jsem stará děvka
 OINONE Ne
 Ale cítím že se kolem tebe
 vznáší pachy smrti
 FAIDRA Takže podle tebe
 smrdím smrtí
 To je všechno co mi umíš říct
 Tak to radši odejdi
 Zmiz a vrať se do té díry
 kde jsi přišla na svět
*(Oinone se s prázdným výrazem ve tváři pomalu,
 jako krab, otočí a odchází. Faidra, tvář
 zkroucenou zuřivostí, najednou vyběhne za Oinone.
 Hudba, bušivá a vriskavá. Faidra Oinone dožene,
 prudce ji k sobě obrátí, přitiskne ke stěně, jako
 při loupežném přepadení. chytne ji za šaty u krku
 a zasyčí jí do tváře.)*
 Neobracej se ke mně zády
 Neobracej se
 Nikam nechod' dokud ti to
 Neříkej že smrdím smrtí
 OINONE Řekla jsi přece že se mám vrátit
 tam kde jsem se narodila
 Faidro pust' mě
*(Faidra ji pustí, obě těžce oddechují, téměř
 funí.)*
 Byla to jen malá víska
 severozápadně od města Kuzdetu
 FAIDRA *(Posměšně.)*
 Šíleně zajímavé
 OINONE Víska ve které panovaly jiné zvyky
 Tam znali jiné způsoby jak zarazit
 ženské svrbění
 Ženskou žádost
 Ochránit nás před chtíčem a vášní
 FAIDRA *(Křičí.)*
 Nechci aby mě někdo ochraňoval
 já chci pochopit
 OINONE Byly mi tři roky
 když mě odvedli na otevřené prostranství
 uprostřed té vesnice
 svlékli mě a položili na zem
 pevně drželi
 Kolem mě kruh zvědavců

kteří dohlíželi
aby všechno bylo jak má být
*(Faidra očividně ochladne, odtáhne se od Oinone,
ale naslouchá.)*

Pak mě řízli
do mé ctnosti počestnosti
Člověk s nožem řezal pomalu a
opatrně
pomalu a opatrně
uřízl ten malý poštěváček
Dělalo se to všem dívkám
Sama jsem se dívala když obřezávali
mou sestřičku
Dívala se přímo na mě ale její oči
(pauza)
ty se dívaly skrze mě
Je to asi pravda
Je to asi pravda
Jsem obřezaná
Uřízli mi kousek života
Zůstala mi jenom malá jizva
žlutohnědá skvrna

FAIDRA *(Jakoby vzdorovitě.)*

No a?

No a?

OINONE Svrbení

dítě moje
svrbení svrbení svrbení
Ty ho nemáš mezi nohama
i když si to myslíš
Ale já se bojím
že tě taky obřezali
I když jinak
Vidím v tobě
žlutohnědou skvrnku
Jizvu
Jizvu
Ale ty ji nemáš mezi nohama

FAIDRA *(Prudce se obrátí, na několik vteřin se
vystrašeně, zběsile zahledí na Oinone, pak se
otočí a upřeně zírá z okna. V témže okamžiku
zazní hudba, tlumená a vzrušená.)*

3 Píseň o velké hře

Ze tmy vystupuje tvář, postava v bílém.

Mladá žena.

Tvář má bledou, téměř průsvitnou. Postupně, jak se světlo vyjasňuje, začíná být vidět, že její pokožka má zvláštní bílý skleněný lesk. Jako by byla zahalená do ledové mázdry.

Je velmi mladá a velmi hezká. Bílé šaty má kupodivu na spodním okraji roztrhané. Visí z nich cípy, trochu ušpiněné. Nohy jsou holé a bosé. Trochu špinavé. Chodidla má otočená dovnitř, k sobě, tělo je jinak rovné a strnulé, bílá tvář zcela bez výrazu.

Hudba: chladně ukapává, křehké tóny, jako ledové kapky vody v jeskyni.

Barvy: bílá, ledově modrá, a velká, rostoucí plesnivá skvrna nalevo od dívky, na stěně.

U jedné stěny jednoduchá dřevěná židle. Jedno opěradlo rozbité.

U okna stojí dosud Faidra. Zpočátku tu mladou dívku, která se jmenuje Aricia, nevidí. Zdá se ostatně, že ty dvě nejsou v jednom a témže světě.

Jsou však v jedné a téže místnosti.

FAIDRA *(Prudce se obrátí, přejde přes scénu k Thérámenovi, který sem téměř nepozorovaně vklouzne z druhé strany, a o Aricii ani nezavadí pohledem.)*

To není pravda.

THÉRÁMENES *Je to pravda
Za svítání přijela loď která přes noc
kotvila kus od břehu
Se sluncem přišel vítr
Přistála tu se zprávou
že Théseus zemřel*

FAIDRA *Mrtvý
Mrtvý
(Tvář má zcela strnulou, nedá se z ní nic vyčíst.
Mlčí.)*

Takže

Všechna pouta praskla

Hippolytos

(Šeptá téměř proti své vůli.)

Hippolytos

THÉRÁMENES *(Uctivě.)*

Ten už to ví

FAIDRA *Hippolytos*

ARICIA *(Sedí u stěny, pronese jasným dětským hláskem.)*

Jsem už připravená čekám

Kde je?

THÉRÁMENES *Přijde co nevidět*

Přijde

FAIDRA *Co se děje?*

O co běží?

THÉRÁMENES *To nic*

odpusťte mi drahá královno

to nic

Můžu vás však navzdory vaší bolesti a žalu
na okamžik vyrušit?
*(Faidra na něj vrhne nedůvěřivý, ale dosud
zmatený pohled a zafuní.)*
Jako Hippolytova zástupce
mě zajímá
jaký k němu
zaujímáte postoj
FAIDRA *(Nechápavě.)*
Postoj k Hippolytovi?
Proč to chcete vědět?
THÉRÁMENES Jste mu přítelem
či
nepřítelem?
FAIDRA Proč se ptáte?
THÉRÁMENES *(Měkce a ironicky.)*
Proto
že dnes ráno začne
velká hra
ARICIA *(Jasným a křehkým hlasem.)*
Pořád ještě čekám
*(Thérámenes se jí mlčky ukloní, ale předmětem
jeho zájmu je dosud Faidra.)*
FAIDRA Velká hra
Ach
To zní krásně
nepochopitelně krásně
Velká hra
THÉRÁMENES Velká hra
FAIDRA Tu já určitě hrát neumím
Na mě je moc těžká
(Pohlédne na něj s větším zájmem.)
Jak vy jste se ale změnil
Kdysi jste přece psal tragédie
Dřív než jste se nechal koupit a stal se z vás
vážený státní lhář
THÉRÁMENES *(Zjevně dotčený pronese velmi odměřeně.)*
Mám nyní za úkol napsat dějiny
krále Thésea
Oficiální dějiny
FAIDRA *(Narazila na stopu, je nemilosrdná a probudil se
v ní zájem.)*
Jistě se vám to povede
Každopádně doufám
že vám dobře platí
A jste taky Hippolytův učitel
a přítel
(Opakuje s náznakem insinuace a posměchu.)
A přítel
Jistě máte svého půvabného žáka

Hippolyta
hodně rád
THÉRÁMENES *(Odměřeně.)*
Jak to myslíte?
FAIDRA Jak moc?
THÉRÁMENES Hodně
FAIDRA *(Ted' už oba vědí, oč jde, Faidra pomalu krouží
kolem něj, dojde ke střetnutí.)*
Aha
THÉRÁMENES Aha
FAIDRA Možná
vášnivě
THÉRÁMENES Vášně
nepatří
do velké hry
FAIDRA Chápu
Vášně
nepatří
do velké hry
Aha
Myslela jsem si to
THÉRÁMENES Ano
Hippolytos je mladý a snadno zranitelný
Je ho třeba chránit
před těmi kdo ho nenávidí
Před nenávisť
FAIDRA Ale neříkejte
Aha
Před nenávisť a možná taky
před láskou
THÉRÁMENES *(Pauza, neví dost dobře, na čem ted' s ní je.)*
Možná taky před láskou
HIPPOLYTOS *(Vstoupí a ihned se zastaví. Faidra je k němu
otočená zády, ale vycítí ho tělem, obrátí se
a uvidí ho. Teprve tehdy Hippolytos něco řekne.)*
Promiňte
Opozdil jsem se
FAIDRA *(Pohlédne na něj, mlčky na něj zírání, poprvé se
rozhledne po místnosti a spočine očima na Aricii.)*
Co to znamená?
(Nikdo neodpoví, trapné mlčení.)
Takže tohle není pro mě
(Mlčení.)
Překážím tu
(Mlčení.)
To bude ta velká hra
Aha
No tak dobře
*(Odchází, na vteřinku se zastaví před Hippolytem,
ale ne, odchází.)*

ARICIA Čekala jsem na vás
můj princi

HIPPOLYTOS *(Prkenně se ukloní na znamení omluvy a přistoupí k Thérámenovi.)*
Co tu chtěla Faidra?

THÉRÁMENES Nic
Nic
Je zvláštní
Jako by to byli
dva různí lidé
A jeden z nich je strašně nebezpečný

ARICIA Váš veliký otec je mrtev
Přijměte mou soustrast
(Oba na ni pohlédnou, lehce se ukloní.)
Jak zemřel?

THÉRÁMENES Říká se že spolu s Peirithoem
svým jediným přítelem

ARICIA *(Jasným, ale bezbarvým hlasem.)*
Se svým jediným přítelem?
To je ale divné
Když ho všichni tak milovali

THÉRÁMENES *(Opakuje.)*
Spolu se svým přítelem
Peirithoem
se pokusil přeplavit přes řeku smrti
Vnikli do Hádu a chtěli unést
Persefonu
královnu Hádu která

ARICIA Byli na lovu
Na lovu
ženy

THÉRÁMENES Nechali se oklamat a sedli si
v Hádu na Trůn zapomnění
Na kamenný trůn který jim vrostl do těla
Nemohli z něj vstát
Když se pokusili utéct
roztrhli si břicho
a zemřeli

ARICIA *(Pomalů vstane, položí si ruce na tvář a skryje ji v nich, pomalů je zase odsune a velmi vážně a potichu pronese.)*
To je legrační
(Pauza.)
To je strašně legrační

THÉRÁMENES *(Dotčený.)*
Mohu navzdory vaší bolesti a žalu?
(Ostatní ho sledují bezvýrazným pohledem, rozpačitě se znovu odhodlá.)
Zkrátka a dobře
smrt velikého Thésea nám způsobila problém

ARICIA *(Velmi křehkým a klidným hlasem.)*
 Já vím
 Velká hra

THÉRÁMENES Čeká nás teď volba vladaře
 Vypukne boj o moc
 O moc v Aténách
 Jedna skupina chce aby panovnický titul získal
 Faidřin nejstarší syn
 Jiná si zas žádá Hippolyta
 který však bohužel potřebuje větší podporu
 Třetí skupina
 princezno
(Aricia k němu pomalu obrátí hlavu a usměje se)
 prý plánuje že se převratem chopí moci
 takže v Aténách pak budete vládnout vy
 princezno Aricie
 poslední potomek Palladiny krve

ARICIA Třetí skupina podporuje
 mě
(Chladně.)
 Já vím
 Navíc ta největší

THÉRÁMENES Jestli Faidřin spratek dostane Krétu
 bude to víc než dost
 Velkým jablkem jsou Atény

ARICIA Ale Hippolytos si ho nemůže vzít
 sám

THÉRÁMENES *(Zaváhá, ale potom to musí připustit.)*
 To je pravda
 Vy dva dohromady byste byli lepší

ARICIA *(Velmi dívčím a měkkým hlasem.)*
 Můžete mě samozřejmě docela jednoduše
 zabít

THÉRÁMENES Docela jednoduše
 Ale to by bylo trošku nebezpečné
 A zbytečné

ARICIA Trošku nebezpečné
 Chápu
 Jednodušší by bylo kdybychom se
 do sebe
 zamilovali

THÉRÁMENES Bylo by to jednodušší a mnohem mnohem
 moudřejší
(S mírně výhružným podtónem.)
 I méně riskantní

ARICIA Pak jsem tedy připravena
 Už jsem se rozhodla
 Může mi teď vyznat
 lásku
(Potichoučku přistoupí k dřevěné židliče)

u stěny. Plesnivá skvrna. Hudba. Velmi opatrně se posadí. A čeká.)

HIPPOLYTOS *(Thérámenes a Hippolytos, těsně vedle sebe. Hippolytos tichý a nehybný, téměř apatický.)*
Ale proč?

THÉRÁMENES Neboj se
Uvidíš že všechno je jen
obřad

HIPPOLYTOS Obřad?
(Pauza.)
Všechno je tak divné
Cítím se tak zvláště klidný
(Pauza.)
Jsem už připravený
k tomu obřadu?

THÉRÁMENES Jste
můj princi
(Odejde.)

HIPPOLYTOS *(Dvě děti, stěna, ta s tou velkou plesnivou skvrnou, židle. Světlo: téměř modravé. Světelný kužel kolem Aricie. A hudba: ta je ostrá, skelnatá, jasná, zcela neskutečná. Podbarvuje celý akt vyznání.)*
Začínám

ARICIA *(Naslouchala mu se zavřenýma očima, ty teď prudce otevře, šíleně vytřeští, zadívá se před sebe a řekne naprosto vyrovnaným hlasem.)*
Děkuji
můj princi

HIPPOLYTOS *(Na vteřinu se po tomto přerušení zatváří tázavě, pak přívětivě dodá.)*
To snad stačí

ARICIA Ano
to stačí

HIPPOLYTOS Nejssem na to příliš zvyklý
Je to velmi cizí jazyk

ARICIA To nevádí

HIPPOLYTOS Díky

ARICIA Já k vám chovám stejnou vášň
můj princi
(Prkenně, formálně se mu ukloní.)

HIPPOLYTOS Díky
Mám vás nyní políbit?

ARICIA Ne
To pravidla velké hry
zakazují

HIPPOLYTOS Jaká jsou to
pravidla?

ARICIA Musíte se zavázat
že jako protislužbu

za mou vášně a lásku
budete vždy projevovat poslušnost a úctu
tělesné stráži

ARICIA Tělesné stráži?

HIPPOLYTOS *(Nesmírně klidná, ale s nepatrnými záchvěvy
hysterie, které jsou jako praskliny v polituře.)*

Kolem mě teď stojí tělesná stráž
můj drahý
nepokoušejte se
přes ni nikdy dostat
Ne

Nikdy se mě nedotýkejte

HIPPOLYTOS Má drahá

já žádnou tělesnou stráž nevidím

ARICIA Přesto mě

tělesná stráž obklopuje
Šest mladých chlapců
Kdysi jsme společně jeli do Atén

HIPPOLYTOS Do Atén

Tak to je vidím

Už vím

ARICIA Šest bratrů

a já mladší sestra Aricie
Přijeli jsme do úvozu a tam nás lapili
Sedm jezdců uvízlo v síti sedm rybek
co se zmítají a křičí
(Téměř hravě.)
Váš otec princů uměl ryby chytat
uměl chytat a zabíjet
Mě nechal žít a
laskavě mi dovolil abych všeho byla
svědkem
Dovolil mi na všechno se dívat
Bratříčci mají ruce které se dají utnout
ručky které si hrály a lehtaly
sestru
Sestřička přihlížela když ty ruce padaly
Malí chlapci mají nohy které běhají a
hrají si se sestrou na honěnou
A ty nohy padaly
Sestřička přihlížela
Ručky nožky bratříčci kteří nakonec
přestanou křičet
Teď mě obklopují jako tělesná stráž
aby ke mně nepronikly zvuky křik a život
Chrání mě a drží stranou
života a vášní
jejich ruce mě teď obklopují jako stěna ze skla
Proto jsem se naučila
proto hraju

velkou hru
 Můj princí pochopte že
 když se mě pokusíte dotknout
 tělesná stráž vás zabije
 HIPPOLYTOS Chápu
 Tělesná stráž mě
 zabije
 ARICIA Taková jsou pravidla
 naší lásky
 HIPPOLYTOS *(On a Aricia stojí jen kousek od sebe, ale přesto
 je dělí velká vzdálenost. Je to jako ve snu.
 A skleněná hudba stoupá a klesá. Hippolytos
 obřadně zvedne ruku a Aricia také, ale špičky
 jejich prstů se nesečkají. Neusmějí se.)*
 Takové jsou podmínky naší lásky
 Přijímám
 má drahá
 ARICIA Díky

4 Píseň o labyrintu

Její šaty vypadají jako červený květ.

*Chvilenuk Faidra nehybně stojí před velkým zrcadlem: je prasklé, půlka ho
 vypadla, jen s námahou se dají rozeznat zbytky téměř zvětralého zlatého proužku na
 ornamentu. Šaty: pronikavě červené, tenounké, téměř průsvitné. Odhrne si je, na
 okamžik si obnaží ňadro, upřeně na něj zírání, ze strany si ho pohladí, přitáhne si šaty k tělu
 a rychle si strhne horní pelerinovitý díl.
 Paže má teď holé.*

FAIDRA *(Téměř šeptem.)*
 Pojď
 Pojď
*(Hudba je jako srdce, buší a buší. A náhle je
 Hippolytos tady.)*
 Pojď
(Téměř hravě a přívětivě.)
 Jen pojď čeho se bojíš?
 Pojď blíž vem mě za ruku
 Slibuju že ti ji neukousnu
 HIPPOLYTOS Díky
(Korektně.)
 Mně se stojí dobře tady
 FAIDRA *(Velmi hravě.)*
 Aha
 tobě se stojí dobře tam
 To jsem ráda
 HIPPOLYTOS Poslala jste pro mě
 O co jde?
 FAIDRA Chtěla jsem si s tebou promluvit
 Jen to

Nejsem nebezpečná neboj se
HIPPOLYTOS *(Opatrně přistoupí blíž, třeba to není chřestýš,
ale jen užovka.)*
O čem chcete mluvit?
FAIDRA Pověz mi
HIPPOLYTOS O čem
(zachráňuje se výkřikem, jako by volal o pomoc)
spolu máme mluvit?
FAIDRA O tom co jak doufám máme
společného
HIPPOLYTOS Tedy o žalu
FAIDRA *(Maličko se odvrátí, decentně skryje určité
zklamání.)*
O žalu
Jistě prosím
(Ted' se zdá, že se navzájem hledají.)
HIPPOLYTOS *(Po pauze poněkud chladně.)*
Určitě svůj hluboký žal brzy
překonáte
FAIDRA Ach
tak nevraživý
Myslíte si že jsem vašeho otce nenáviděla
Ale to je omyl
Kdysi existoval Théseus kterého jsem milovala
HIPPOLYTOS *(Rychle.)*
Tohle se mě netýká
FAIDRA Ne
Asi se dá těžko vysvětlit
že láska může existovat uprostřed toho co
nenávidíme
nebo čím pohrdáme
*(Mlčky na něj zírá, Hippolytos se rozmrzele
zavrtí.)*
Kdepak to ty nechápeš
(Začne znovu z jiného konce.)
Možná mezi námi byla kdysi láska
předtím než všechno
zatuchlo a
(velmi věcně, s mírně zhnusným podtónem)
bledé tučné roztřesené tělo
s ochablými rty a ručně vytékajícími
slinami
Ty jsi mladý
Řekni je snad něco horšího než pohled
na stárnoucí chtíč?
Chabý obtloustlý chtíč zápach vrásčité kůže
zklamání a
HIPPOLYTOS *(Velmi hbitě, a aniž na ni pohlédne.)*
Všichni stárneme
FAIDRA Ach

Jistě
(Najednou upře pohled na svoje ruce, na svoje tělo, udělá znechucenou grimasu, napjatě se usměje, úsměv jí ve tváři neradostně pohasne.)

Tak to promiň

Promiň

(Poněkud rétoricky začne znovu.)

Jistě že jsem po tvém otci hořela
Šla bych za ním ráda do ohně kdybych věřila
že z ohně zase povstane ten Théseus který
byl mladý a hoden lásky
který byl hoden
lásky

(pohlédne na něj)

který byl mladý a nezkažený jako ty

Ne ten který mě tu nechal

jako kdybych byla

(pauza)

stará krysa

HIPPOLYTOS Prosím vás

FAIDRA *(Pomalou přejde do útoku.)*

Ale proč se bojíš?

Jsem tak nepříjemná?

Faidra stará čtyřicet tři let

je to tak strašné?

HIPPOLYTOS Tak jsem to nemyslel

FAIDRA Ne

pojď sem ať tě vidím

Myslím že byl kdysi jako ty

Pohyboval se tak jak ty ale ty jsi

nesmělejší

Ty jsi ještě trochu dítě

To nevadí

To nevadí

(Jakoby mimochodem ho vezme za ruku.)

Měl stejnou ruku jako ty

měkkou a citlivou

Ruka která nikdy nehladila ženu

vid'?

Taky nikdy žádné ženy neprznila

(Uchichtne se.)

Jsou tak stejné i tak odlišné

Ruka která nikdy nevráždila nikdy

neznásilňovala

A přesto je to Théseova ruka

Jako kdyby povstala

z ohně

HIPPOLYTOS *(Zmatený a v rozpacích ruku vymaní.)*

Hovoříte o mém otci

o svém muži

Prosím vás
FAIDRA Ach tak vy mě prosíte
Samožřejmě
Ničeho se nebojíš
vid'?

Nebojíš se lásky ani posedlosti
toho že tě posedne nebo zničí vášeň
(Hippolytos strne, ale Faidra si toho nevšimne.)

Mohli poslat tebe abys
zvítězil nad Mínótaurem
Pronikl do labyrintu
*(Hippolytos naslouchá čím dál tím uhranutěji
jejímu hlasu, jako by ho zařikávala, jenže ona ho
přece svádí.)*

Mohl jsi tam jít ty a ne Théseus
Pomohla bych dovnitř tobě
Nejdřív bych ti dala tu nit šňůrku
klubko které by tě zavedlo dovnitř
a pak zase ven
Pomohla bych ti dovnitř
i ven

Jsi rovný a statečný muž
a ničeho se nebojíš
Přesto ale potřebuješ pomoc
abys našel otvor
Samu bránu
Otevřela by se ti
a já bych ti do ní pomohla vniknout
(Těsně u něho, teď už jí neunikne.)

Neboj se
labyrintů
Nejdřív projdeš otvorem
Otevřená ústa ve zdi
rty se zvolna rozevřou
a za nimi je chodba co se vine
dále dovnitř
V měkkých teplých záhybech
Když se zaposloucháš uslyšíš
přes její stěny vábení
to do stěn chodby buší krev
a tajemství
Přichází to z nitra
Až úplně uvnitř žije malé zvířátko
malý netvor měkounký a teplý
Ale vniknout do toho labyrintu není nebezpečné
jeho stěny jsou teplé
měkounce a teple buší obemknou tě
měkounce a teple buší obemknou tě
teplé veselé a vlhké
sevřou se a zas tě pustí sevřou se

V labyrintech je cítit tep života
Mohla bych ti pomoci dovnitř
a té tmy na chodbě se nic neboj
nic se
nic se neboj
teplé vlhké stěny chodby tě obklopí
pohladí tě
a pak dál do labyrintu
dál do
labyrintu

HIPPOLYTOS Počkejte

Faidra

FAIDRA *(Až těsně u něho, hudba, Faidra kolem něj rozevře
červený květ.)*

Neboj se
všechno není jak si myslíš
V hloubi labyrintu žije zvíře
ale žádný netvor
žádný netvor
Žádný Mínótauros nikdo kdo by kousl
nebo roztrhal
Měkké přívětivé zvíře které vyjde vstříc
tomu kdo tam vnikne
Nic není tak jak si myslíš
Neboj se Hippolyte
Malé zvířátko líže čenichá
vystřikává čenich který měkce krásně
líže
Čeníšek který líže pije
pije tebe
malé přívětivé zvířátko
Pak se ve středu labyrintu všechno spojí
a ty budeš jen můj
konečně jsi jenom můj
Mám tě už mi neunikneš
neboj se
Zemřeš ve mně tvoje smrt mě oplodní a
splyneme spolu a vše co dřív byl
Hippolytos
zmizí budeš já a budeš my
Bytost ve středu labyrintu
zcela neznámá a narozená v témže okamžiku
složená z toho
co jsi kdysi byl ty
a já

HIPPOLYTOS Nechci

Přestaňte

Já se toho neúčastním

FAIDRA Neboj se

takže

ted' už jsi můj ted' už tě mám
navždy
Neboj se počkáme
Čeho ses tak polekal?
Máme čas
Brzy vstoupíme do labyrintu
Jen si na mě sáhni sáhni si a
všechno dobře dopadne

HIPPOLYTOS Pust'te mě

FAIDRA Jenom neměj strach

Dám ti
nit
a zavedu tě dovnitř
otevřu ti bránu zavedu tě
dovnitř
Dotkni se mě

HIPPOLYTOS *(Zoufale kolem sebe tluče, zmitají se v přítmi,
Faidra prudce upadne nazad a převalí se.)*

Nech mě být ty
sůvo

FAIDRA Ach

ne
počkej

HIPPOLYTOS Ty stará

děvko

FAIDRA *(Leží zcela bez hnutí na zemi, Hippolytos se
postavil na nohy a supí, upraví si oděv, couvá
ke dveřím.)*

Ne

Hippolyte

ne

ne

*(Šaty jí v šeru obepínají jako červený zvon, zvuk
violoncella, vzdouvá se, Faidra je v čím dál
slabším světelném kuželu sama.)*

Ne

to jsem nechtěla

ne

ne

Druhé dějství

Předzpěv

Faidra.

Sedí, zcela nehnutě, uprostřed jeviště. Úplně vepředu. Na zemi, nohy pod sebou.

Vlasy jí volně splývají. Jeden rukáv červených šatů má roztrhaný, zahalila se do kusu látky jako do přikrývky. Do kusu špinavé látky. Je naprosto klidná. Její slova zní pokojně, skoro jako by byla - udivená.

Hudba: flétna.

Jako moře.

FAIDRA Slunce už stojí vysoko nad obzorem

Všechno spaluje

Pravé poledne

Hodina kdy přichází trest

Trest

Já vím jak to dělají

Vždyť jsem to už viděla

Přivedou ženu která má být

potrestána

Strhají z ní šaty

a s roztaženýma nohama

ji položí na tržišti

do písku

Právě v poledne

Nahá svázaná žena uprostřed

Hlouček diváků kteří čekají

až začne zábava

Žena na slunci v pravé poledne

Pak k ní pošlou otroky

aby se s ní pářili aby ji kryli

smrtí

Pomocí svých nástrojů

Svého nářadí

Slunce hoří život hoří

Hodina kdy přichází

trest

5 Píseň o staré děvce

Oinone.

Vstoupí ze tmy. Opatrně tápe, má špatné oči a v šeru vidí ještě hůř. Slídí a větrí jako pes. Cítí, že Faidra je tu. Cítí pach smutného, zaběhlého štěněte. Přivolává ho tlumeným, přívětivým hlasem, aby se nepolekalo.

OINONE Faidro

Kde jsi?

Vím že tu jsi

(Ale Faidra ani nehlesne. Oinone tedy přistoupí

k oknu, otevře okenice, a místnost zaplaví

světlo. Pak se najednou na zemi něco pohne.)

FAIDRA Nech toho

Zavři ty okenice

(Pauza, a když se nic neděje, zoufale vykřikne.)

To je rozkaz

OINONE Tvoje rozkazy

jsou na hony vzdálené

FAIDRA *(Pomaloučku se posadí, zpola zamotaná do své ušpiněné*

přikrývky, přetáhne si ji i přes hlavu.)

Oinone prosím

Zavři je

Bojím se slunce

OINONE Něco se stalo

Cítím to

Co se děje?

FAIDRA Oinone

mám strach

OINONE Z čeho?

FAIDRA Bojím se žít bojím se

umřít

Nechápu co dělám

Připadám si strašně beztížná

(Pauza.)

Prázdna

Jako kdybych byla pouhá skořápka

Mám tu uvnitř otvor

Byla jsem blázen

Prázdno ve mně

prázdno kolem mě

Zdá se mi že ten otvor mám mezi nohama

Že ho může zaplnit úd

Jenže já ho nemám mezi nohama

OINONE Co se stalo?

FAIDRA *(Vzhlédne k Oinone jako smutné, ublížené dítě.)*

Řekl mi že jsem stará děvka

Stará děvka

Nechtěl mě

OINONE Ach

Faidro

Faidro

FAIDRA Všechno se zvirtlo
 Zvirtlo
 Nebyla jsem dost dobrá
 A on měl strach
 Nebyla jsem dobrá
 Měl strach
 Nebyla jsem dobrá
 Měl strach

OINONE To tak bývá
 To je normální

FAIDRA *(Zírá na ni.)*
 To je normální?
 Ale proč?
(Nedočká se odpovědi, zmateně potřese hlavou.)
 Stará děvka
 Na starých děvkách snad není nic špatného
 dokud se používají
 Ale potom
 Pak se staré děvky zmocní smutek
 Dostane strach z mlčení a z toho že ničím
 není
 Strach že už nebude použitelná
 Představ si že žiješ život staré děvky
 nabodnutá na rožeň lásky
 neustále obracená v ohni
 Pečená a grilovaná
 Použitá
 Ale náhle všechno ztichne
 Nikdo tě nevidí nikdo se tě nedotkne
 Zcela vypořebená stará děvka
 Ale myslíš si že v hloubi duše
 netouží
 aby se k ní vrátila
 bolest špína ponížení
 to čemu se říká život?
*(Pokusí se zasmát, ale je to smích němý
 a neradostný.)*

OINONE *(Stojí si na svém.)*
 To je úplně normální
 Použitá nebo nepoužitá
 nakonec se vždycky stane zbytečnou

FAIDRA *(Začíná být agresivní.)*
 Normální normální normální
 Připadám ti hysterická
 vid'?
 Vůbec hysterická nejsem
*(Sehne se a zvedne nůž, který tu Hippolytos
 ztratil.)*
 Jsem jen příliš pořezaná
 i když to na mně není vidět

Obřezaná
 Krev může téct i dovnitř
(Paroduje Oinone, zakřičí jí do tváře.)
 Normální
(Obchází Oinone a laškovně bodá nožem do vzduchu.)
 Podívej se na ten skvělý ostrý nástroj
 Vychovat člověka trvá celý život
 Ale tomu nástroječku stačí pouhá vteřina
 na to aby všechno zničil
 A je to pryč
 Představ si že bys zabila
 Nepřipadá ti to lákavé?
(Zamyšleně.)
 Zaplnit ten otvor zkázou
(Čím dál tím víc se do toho vžívá, Oinone ji bedlivě sleduje.)
 Ten nožík se mi začíná líbit
 Tak ho vrazit
 do břicha kam přece patří
 odvážit se na něj nabodnout
 nějakého člověka
 hluboko hluboko ho zarazit
 OINONE *(Náhle, překvapivě ji popadne za zápěstí a pevně a umíněně jí ho stiskne.)*
 Pust' ho
 Pust' ten nůž
 FAIDRA Pak bych se už nemusela ponižovat
 OINONE Pust' ho
(Najednou Faidru udeří vši silou do obličeje, Faidra nůž pustí na zem, téměř nemotorně dopadne na zadek a zmateně si přejede rukou po tváři.)
 FAIDRA Oinone
 ty mě biješ?
(Jako malé dítě.)
 Tys mě uhodila
 OINONE Ano
 uhodila
 FAIDRA Ještě nikdy jsi mě neuhodila
 Oinone
 Proč jsi mě uhodila?
 OINONE *(Hbitě a obratně nůž schová.)*
 Příliš snadno se vzdáváš
 Nastavuješ jim břicho
 fňukáš prosíš aby tě rozpárali
 Musíš se stát želvou
 Žena musí být želva
 Krunýř nahoru a břicho dolů
 FAIDRA *(Mechanicky.)*
 Krunýř nahoru a

břicho dolů
(Potřese hlavou a pomalu vstane.)
 Roztáhnout nohy
 nechat se obskočit a oplodnit
 otěhotnit potom dítě ze mě vyndají
 A pak mi ho vezmou
 Často se mi zdá že žiju jenom skrze druhé
 Všechno co kdy byla Faidra mi vzali
 Byla jsem hadí kůže
 cosi prázdného co tu nechali
 co už není použitelné
 Nebyla jsem totiž nic
(Posadí se a kolébá trupem.)
 Žila jsem jen skrze druhé
 OINONE Žila jsi jen skrze druhé
 Myslela jsem že to je smysl života
 FAIDRA *(Křičí.)*
 Ty zatracená stará svěťice
 nic nechápeš
 Vždycky jsi měla otrockou povahu
(Zakryje si rukama obličej.)
 Ne
 Promiň
(Pauza.)
 Podívej se na mě prosím Oinone
(Pauza.)
 Chtěla jsem jen aby mě viděli
 Člověk může žít i bez zraku
 i slepý je člověk
 Ale když tě není vidět Oinone
 když tě není vidět roztřese tě zima
 a kůže ti ztverdne a ztloustne
 Oslepený člověk může navzdory všemu žít
 Mít zrak není přece jenom všechno
 slepec může natáhnout ruku a šátrat
 ne tma není všechno
 Ale ten kdo není vidět ten moc neváží
 není nic na váze života
 Oinone ty stará hruško
 já jsem taky moc nevážila
 Mě nikdy nikdo neviděl
 OINONE *(Pomalou ji vezme do své široké náruče, tiše ji
 houpe, jako malé dítě, hudba silí a Oinone
 řekne.)*
 Faidro dítě moje
 Ublížili ti
(Pauza.)
 Ale já tě pomstím
 ARICIA *(Přiběhne, ve tváři se jí zračí panika, je vidět,
 že se bojí, je dosud bosá, když spatří obě ženy,*

Láska ponížení hanba my tři sestry
*(Opatrně se dotkne Ariciiny tváře, ruka jí
klesne, ticho.)*

Co je tohle za život?

OINONE Co mám dělat já?

FAIDRA Ty můžeš otevřít okenice

Otevři okenice

pošpiň všechno láskou

Otevři okenice slunci

ať jen všechno

*(s posledním slovem otálí, ale nakonec zazní,
jako když práskne bič.)*

spálí

6 Píseň o klasických vyvrcholeních

Teče jí krev. A on ji bije jako smyslu zbavený.

*Oinone leží na zemi, na podlaze. Théseus nad ní: sám má nesmírně špinavý
oděv, jako by velmi dlouho tahal rozčtvrcená zvířata a jejich krev mu na něm stačila
zaschnout a zčernat. Jizvy v obličejí. Má ho plný jakési chlapecké surovosti, která
zestárla.*

*Je to děsivé i zajímavé. Oinone hlasitě skučí, Théseus ji kope před sebou, pustí
ji, obejde, téměř roztržitě ji uchopí za nohu, kousek ji popotáhne a zase pustí. Naposled ji
kopne skoro zamyšleně. Přesto jí téměř urazí ucho, visí jí jako kus mrtvého masa.*

THÉSEUS Ty zatracená stará zmije

vykládáš nesmysly a lžeš

*(Nepokojně ji obchází, Oinone leží schoulená
a čeká.)*

Je to pravda

nebo lžeš?

*(Neví, co má dělat, poslední zasmušilý kopanec,
Oinone chraplavě zaskučí.)*

Lžeš

OINONE *(Zoufale a nenávistně zakřičí.)*

Pokusil se ji znásilnit

pokusil se ji znásilnit

THÉSEUS *(Znovu ji kopne.)*

Lžeš

ty zatracená zmije

OINONE Choval se k ní

jako ke staré děvce

Jako k děvce

THÉSEUS *(Naposled ji zuřivě obejde, těžce a s funěním
usedne a sáhne si na srdce.)*

Neměl jsem se vůbec vracet domů

Neměl jsem se vůbec vracet domů

Ne

*(Těžce oddechuje, najednou vstane, rozrazí dveře,
a zařve.)*

Faidro

pojd' sem
*(Znovu se posadí, pohled neustále upřený na
Oinone na zemi, dýchá otevřenými ústy, po chvílce
se ve dveřích objeví Faidra, dosud v červených
šatech, trochu ušpiněných, na jednom ramenu a
na prsou poněkud potrhaných.)*

Tahle svině tvrdí
že se tě Hippolytos pokusil znásilnit
(Vrhá výhružné pohledy z jedné na druhou.)
Je to pravda?

FAIDRA *(Zírá na Oinone, ta dosud leží schoulená na zemi
a skučí.)*

On tě bil?
(Popojde o krok blíž.)
Oinone
Bil tě?

THÉSEUS Tak co?
Jestli lže tak ji uškrtním
hned teď
holýma rukama
(Opakuje.)
Je to pravda?
Pokusil se tě znásilnit?

FAIDRA *(Pomalou přistoupí k Oinone, zastaví se před ní
jako ochromená, v místnosti vládne hrobové ticho,
jen Oinone tlumeně skučí, potom Faidra řekne
potichoučku.)*

Je to pravda
Pokusil se mě znásilnit
Chladnokrevně
*(Předkloní se, uchopí cíp svých šatů a opatrně
otře Oinone z obličeje krev: červená na červené.
Upřeně na ten cíp šatů zírá. Obrátí se
k Théseovi, řekne tvrději, vmete mu do tváře.)*
Je to pravda

THÉSEUS *(Nedůvěřivě na ni hledí, zmateně zakrouťí hlavou,
řekne jakoby sám k sobě.)*

To je neuvěřitelné
Úplně neuvěřitelné
Zvedá se mi z toho žaludek
Tak já se vrátím domů
(pauza)
neměl jsem se vůbec vracet
(pauza)
a dozvím se že můj vlastní syn
(pauza)
se pokouší znásilnit mou ženu
(nevěří vlastním slovům)
mou soukromou ženu která patří mně
a nikomu jinému

A on si přijde s vystrčeným perem
 To je neuvěřitelné
 To je úpadek úpadek všeho
 Je vidět že se časy mění
 Veškerá čest veškerá morálka
 všechno je pryč
 Dřív platila určitá pravidla
(Prostě a neokázale.)
 Dřív se mělo za to
 že znásilňovat matku se nehodí
(Téměř v slzách zakroutí hlavou.)
 A pak si přijde to prase s vystrčeným perem
 FAIDRA *(Sedí na bobku u Oinone, zvedne oči.)*
 Buď klidný příteli
 Nepostavil se mu
 V tom byl celý problém
 THÉSEUS *(Znechuceně na ni zírá, teď už je vážně rozhořčený.)*
 To by ještě tak chybělo
(Nedůvěřivě.)
 To by ještě chybělo
 To je neuvěřitelné
 Je to pravda?
(Opakuje, jako by nevěřil svým uším.)
 Navíc
 se mu nepostavil
 Takový mladý člověk
 můj syn
 Vnitřní rozklad mi připadá jako lež
 Kam to spějeme?
(Čím dál tím víc dojatý vlastním osudem.)
 Člověk cestuje a dře se jako kuň
 na rodinu a vlast
 A na syna
 A tohle je vděk
 Prý odmítl vést trestnou výpravu
 proti těm kdo mě zabili
(Vysvětluje.)
 Než vyšlo najevo že žiju
(Zasmušile.)
 Proč já vlastně žiju?
 Je to zkrátka a dobře zbabělec
 Myslel jsem si že ho znám
(Pauza.)
 V čem jsem jenom udělal chybu?
(Pohlédne na Faidru.)
 Faidro
 podívej se jak ti strašně potrhal
 šaty
 Faidro

OINONE *(Slabě zasténá, snaží se vstát.)*
 Áááááách

THÉSEUS *(Zařve.)*
 Nehýbej se
 nebo tě kurva zabiju
 Lež klidně
(S mírným podtónem klíčícího erotického zájmu.)
 Faidro
 pojď sem
 Podívej se podívej se na své šaty
 máš je roztrhané
 Sundej si je
 Muselo to pro tebe být strašné
(Nespouští z ní oči.)
 Je to už rok
 Rok co jsem se s tebou naposledy miloval
(Měkce a mazlivě jí přejede rukou po zadku.)
 Co kdybychom vyprázdnili moje žlázky?
 Co ty na to?

FAIDRA Nesahej na mě
(Potichoučku jako kočka.)
 Už na mě nikdy nesáhneš
 Žlázky sis přece celý rok
 vyprazdňoval do jiných
(Nenávistně.)
 Je konec příteli

THÉSEUS *(Nesmírně překvapený.)*
 Tak já se vrátím domů
(Oinone slabě zaskučí, Théseus popuzeně zařve.)
 Drž hubu když mluvím se svou ženou
(Čím dál tím zasmušileji.)
 Tak já se vrátím domů a jsem hodný
 Dřel jsem se jako kůň
 Poctivě jsem se snažil ze všech sil
 Dělal jsem co jsem mohl
 A pak slyším takovéhle věci
 Syn který je příliš zbabělý než aby šel do boje
 se doma rajcuje a pokouší se
 znásilnit mou ženu
(Pauza.)
 Ale nedokáže ani to
(Upře na Faidru chmurný pohled.)
 A navrch mi moje žena
 sdělí
 že už nejsem vítaný
 v její posteli
(Ukáže prstem, jako by ji obviňoval.)
 Tisíce žen
 tisíce
 by byly vděčné za malý kousíček

toho co ty odmítáš
 Už toho mám dost
 Sundej si ten hadr a pojď sem
 FAIDRA *(Skloní se až nad Oinone a ta jí něco dá,
 najednou se jí v ruce zaleskne nůž.)*
 Nech mě na pokoji
 Nebo ti ho uříznu
 THÉSEUS *(Najednou úplně klidný, mluví ledovým, velmi
 tlumeným a soustředěným hlasem.)*
 Pusť ten nůž
(K Oinone.)
 Zvedni se
 a vezmi jí ten nůž
 OINONE *(Zablýsknou se jí oči.)*
 Ne
 THÉSEUS *(Zvolna ji obchází v polokruhu, Faidra je
 ve střehu, míří na něj ostrím nože, Théseus
 najednou nasadí jiný tón, poněkud unavenější
 a poněkud lidštější, posadí se, klidný, bedlivý,
 tichý.)*
 Je to tak
(Pauza.)
 Do našich domovů
 Se šíří
 Nemoc
(Pauza.)
 Občas jsem snil o tom
 že se budu moci vrátit domů a cítit se tu
 bezpečný
(Zakroucí hlavou, odmlčí se.)
 Že někde budu bezpečný
 před noži
*(Pomalou pomaloučku Faidra nůž skloní, ale přesto
 pořád míří na něj, Théseus na ni vrhne pohled
 plný žalu a pohrdání, náhle zakřičí.)*
 Hippolyte
*(Pauza, začne znovu mluvit, nečekaje na
 Hippolytův příchod.)*
 Představ si
 všechny dny mého života byly stejné
 Musel jsem být pořád ve střehu
 Nikdy jsem se na nikoho nemohl spolehnout
(Pauza.)
 Kdyby tak žil Peirithoos
 Jediný člověk na kterého jsem se spolehnout mohl
 Chtěli jsme spolu jedné noci unést
 Persefonu z její pevnosti
 Ale ošálili nás a zajali
*(Téměř nepozorovaně do místnosti vklouzne
 Hippolytos, Théseus se zoufale zatátými pěstmi*

vstane.)

Takové štěně jako ty neví co je přátelství
*(Hippolytos je úplně potichu, i když Théseus teď
mluví k němu.)*

Moci se tak na někoho nadosmrti
plně spolehnout
(Zavře oči.)

Ti co nás zajali chtěli vyzkoušet naše přátelství
ne vyzkoušet kam až naše přátelství sahá
Postavili proto jakési zařízení
stroj

a do toho stroje nás pověsili
Na slunci
Bez vody a záda bolestně ohnutá

A oznámili nám pravidla hry
(Šeptá Hippolytovi do tváře.)

Synu všechno má svá pravidla
Byla to hra

Vsadili se spolu o spoustu peněz
Ten z nás který je slabší

který nevydrží bolest
který narovná záda

který prohraje
bude potrestán vykleštěním

Toho kdo se vzdá vykleští
Toho druhého propustí

(Tlumeně.)

Celou dobu jsme na sebe viděli
Dva dny a dvě noci bolesti a naděje
že tvůj nejlepší přítel se vzdá

Dívali jsme se jeden druhému do očí
(Pauza.)

Zkouška síly Hippolyte
(Pauza.)

Člověk má dost času přemýšlet
o tom jakou cenu
má vítězství

Ano na přemýšlení bylo času dost
Ale třetího dne ráno

se Peirithoos vzdal
Musel jsem se na to dívat

(Pauza.)

Když jsme ho položili na koně ještě žil
Ale když jsme přijeli sem byl už mrtvý

(Pohlédne na Faidru.)

A všude jsou stejné nože
Ach Faidro

Faidro

Představ si že se mi jednou zdálo
že jsem se do tebe vrátil

(velmi tlumeně)
 ponořil se do tebe
 bezpečně a tiše v tobě odpočíval
 tys mě pomalu kolébala a já byl nakonec
 v bezpečí
 jako v plodové vodě
 FAIDRA *(Rozzuřeně.)*
 Nejsem žádná plodová voda
 nejsem zvíře
 ani stoka
 THÉSEUS Ne
 To nejsi
(Potichoučku.)
 Jsi nůž
(Obejde Hippolyta.)
 Hippolyte dítě moje
 chlapče můj
 mám strach že ti někdo
 ublíží když se nenaučíš pravidla hry
 Přál bych ti jiný svět než je ten můj
 Ale takový svět není
(Narovná se.)
 Musíš se naučit obcovat s tím
 který je
 Jinak jsi ztracený
 Pak nastoupí nože
 Stroje
(Zařve.)
 Stroje
(Odměřeně.)
 Víím co se stalo
 Musím ti ušetřit lekci
 Naučit tě nést následky
 Ty víš co jsi udělal
 HIPPOLYTOS Myslím že víím vždycky
 co dělám
 THÉSEUS Aha
 HIPPOLYTOS Ale už mě k ničemu
 nepřinutíš
 Protože já se toho už neúčastním
 THÉSEUS Ale ano přinutím tě
 aby sis dával pozor
(Zoufale a zuřivě.)
 Vždyť já přežiju jen skrze tebe
 Jsi přece jenom moje dítě
(Velmi formálně.)
 Půjdeš pryč
 pryč do života
 Ještě dnes
 A já dám rozhlásit

že už nejsi pod mou ochranou
 Na tvou hlavu
 vypíšu odměnu šest set zlatých
 A teď může začít hon
(Téměř zoufale.)
 Musíš se naučit chránit
 Utíkat a schovávat se a užívat lsti
 Přinutím tě stát se mužem
(Pohlédne na Faidru a Oinone, potom řekne Hippolytovi.)
 Chápeš že tě miluju
 dítě moje?
 Všechno ti odpouštím
 všechno
 Ale přinutím tě
 hrát hru
 HIPPOLYTOS *(Téměř neslyšně.)*
 Ne
 Už mě k ničemu
 nepřinutíš
 THÉSEUS To uvidíme
 Už to začíná
 HIPPOLYTOS Věděl jsem že přijde
 den dezertérů
(Zavře oči.)
 Už mě nezkrotíte

7 Píseň o zatmění

Pozdní večer, a noc.

Uplynula určitá doba, ale ráno ještě není.

*Právě ve chvíli, kdy se on objeví ve dveřích, zmlkne hudba, jako když utne. Pomalu
 vchází na scénu, přistoupí až k nim. Je zablácený, na rukou a šatech má krev, zpočátku
 není skoro poznat, kdo to je.*

Dívá se na ně.

Je to on. Thérámenes.

THÉSEUS *(Pomalu vstane.)*

Co je to za způsoby?

Bláto

(Udělá k němu krok, zastaví se.)

Krev

máš na šatech krev

Co se stalo?

*(Thérámenes neodpoví, ale nespouští z něj oči,
 hlasitě oddechuje.)*

Co se děje

válel ses v blátě?

THÉRÁMENES Ano, pane, padal jsem se
 dlouho předlouho tobě k nohám
 Teď jsem padal do bláta

to je totéž
 Jaký je v tom rozdíl?
 Jsem stará děvka
 Není v tom žádný rozdíl
 vůbec žádný
 THÉSEUS Přestaň žvanit nesmysly
 co se stalo?
 Žádám abys
 THÉRÁMENES abych vám podal zprávu
 Ano
 Co chcete můj vládče?
 Pravdivý příběh nebo ten
 oficiální?
 S netvory a zrůdami a Poseidónem?
 Mám?
 THÉSEUS Tak dost
 THÉRÁMENES *(Náhle úplně klidný, mluví stručně a věcně.)*
 Myslím že když od vás odešel pochopil
 že není cesty zpátky
 Že určitě začne velký hon
 Řekl jsem mu že cesta po pobřeží je nebezpečná
 Ale jako by mě neslyšel
 Jeli jsme podél moře na západ
 seděl jsem vedle Hippolyta který mlčel
 a popustil koni opratě
 Bylo takové ticho
 Neslyšeli jsme ani ptáčka zazpívat
 Jako při zatmění slunce
 když zvířata zmlknou vyděšená
 obrovitou rukou která zakryla slunce
 Viděli jsme jak se od moře žene bouře
 Tlumené dunění
 jako by se těsně pod obzorem
 schovávalo obrovité čekající zvíře
 Začalo pršet
 Viděl jsem z boku jeho tvář
 Byla tak mladá oči pohroužené do snu
 byla bledá a uzavřená
 A pak náhle
*(Odhodlává se, jako by ho to, co teď přijde,
 stálo nesmírnou námahu.)*
 Náš kůň se najednou zastavil jako kdyby narazil
 na skleněnou stěnu
 Nechtěl jít dál
 Stočili jsme pohled ke břehu
 A pak jsme je uviděli
 Šli proti nám obstoupili nás
 deset mužů a všichni měli zbraně
 A nikdo z nich se neusmíval
 Chtěl jsem utéct vystoupil jsem z vozu

ale zem byla blátivá a kluzká
a přešlo čím dál víc
Uklouzl jsem a spadl do bláta
Hippolytos dál seděl jako by byl ochromený
v koutcích úst mu škubalo oči měl zavřené
a zdálo se že si cosi mumlá
Znovu a znovu
Myslím že to bylo
Už mě nezkrátíš
Šedé bláto prudký déšť a žádná cesta zpátky
(Prudce zalapá po dechu.)
A pak jsem se musel stát všeho toho svědkem
(Napne síly, vypráví úplně klidně.)
Utvořili kolem nás kruh a odřízli koně
od vozu
a někdo z nich mu s naprostým klidem vrazil
do slabin nůž a kuň zaržál a pádil
 pryč
Muž který ho bodl ukázal chlapci nožem
aby vystoupil z vozu
(Pauza, pronese jakoby sám pro sebe.)
Občas mám dojem že než dojde k nejhoršímu
nastane okamžik klidu a ticha
čekání dunící nadějí
že všechno je jenom sen
(Pomalou zavrčí hlavou.)
Ale tohle nebyl sen
Čekali tak klidně a trpělivě jako kdyby
ten okamžik chtěli protáhnout do věčnosti
Ty jsi Hippolytos syn krále Thésea
řekli mu
Nakonec přikývl
Dívali se na něj jako by byl nějaký skvost
šperk který tu našli na břehu
Šperk v ceně šesti set zlatých
Popadli ho za ruce zkroutili mu je za zády
a ten který bodl koně chytil Hippolyta
kolem krku
a zvrátil mu hlavu k nebi
Hippolytos nekladl odpor
Potom tamten vzal nůž pomalu ho vrazil
chlapci do oka a otočil jím
Ozval se křik ostrý jako křik ptáka
racka nebo vrány
nekonečně pronikavý nikdy nekončící
Hlavu mu pevně svírali ale ten křik
ten byl volný
Řekli podívej se k moři chlapče
prohlédni si nebe slunce mraky
Viděl jsem jak Hippolytos

jedním okem
bolestně či zděšeně vytřeštěným
pohlédl k moři jako by se naposled
úplně naposled

(Pauza.)

Vaše Milosti odpusťte mi
jsem špatný písař a špatný učitel
ale proč jsem se musel stát toho všeho svědkem?

(Pauza, potom velmi stručně a věcně.)

Pak mu tamten vypíchl i druhé oko

THÉSEUS Už dost ty starý supe

THÉRÁMENES Je to pravda

vaše příkoří bylo odčiněno

THÉSEUS *(Křičí.)*

Měl se přece poučit

THÉRÁMENES Nechtěl hrát vaši hru

Bylo to jako kdyby

(Pauza.)

Hustě přšelo a déšť všechno

smyl

Padl jsem do tmy a zase se vynořil na povrch

ačkoli jsem nechtěl

Probral jsem se s obličejem v blátě

a zpola ve vodě

Mezitím uplynul nějaký čas

Pustili Hippolyta

dopotácel se deset metrů od břehu

a voda mu sahala až po pás

Tvář měl jako krvavý chuchvalec

a uprostřed té tváře

dva temné otvory které se na nás dívaly

a přesto nás neviděly

Přestal už křičet

Potácel se v nesmyslných kruzích kolem dokola

jako by nevěděl kam se vrátit

Potácel se a nakonec zůstal stát zcela bez hnutí

a sám

Na břehu deset mužů

Čekali

A ten v moři čekal taky

A celou dobu přšelo a déšť pokrýval vodní hladinu

tisíci tichých kráterů

Představte si vladaři

to nesmírné ticho

když na břehu čeká

deset mužů

a sám v moři v dešti

chlapec

Slyšeli jsme jak těžce oddechuje funí

jako nějaké zvíře

A všichni čekali
Nakonec déšť ustal
a k obzoru klesalo bledě žluté večerní slunce
Viděl jsem Hippolyta jeho tvář neměla žádné rysy
černočerná silueta proti slunečnímu disku
Nakonec jeden muž vykročil k Hippolytovi
Přebrodil se přes pruh moře ozářený sluncem
přistoupil k chlapci popadl ho za vlasy
přiměl ho sklonit se a podržel mu hlavu
těsně pod hladinou
Chvilíčku
bylo vidět jak hladinu bičují dvě ruce
Jen krátce
Pak byl konec
(S námahou.)
Jako zpravodaji svědkovi a
garantovi vaší odměny mi dovolili
abych pro něj došel
Vznášel se těsně pod hladinou
nebylo těžké ho najít kolébal se v příboji
uprostřed světla červeného květu který
obklopoval jeho tělo
uprostřed červených okvětních listů které rostly
a rozplývaly se

Vynesl jsem ho na břeh

THÉSEUS *(Pomalé zasténání, jakési zaskučení.)*

Ach

áááááách

Synu můj

THÉRÁMENES To je pravda

byl to váš syn

Ale moje dítě

(Zoufale si pěstmi zakryje tvář.)

To on se měl stát mým uměleckým dílem

A pak

během jedné vteřiny

se všechno zničí všechno

Člověk je jako knihovna

s vědomostmi znalostmi věděním a city

a pak během jedné vteřiny je to všechno pryč

(S bolestně zavřenýma očima, zoufale

a znechuceně.)

Zapomněl jsem ho naučit

to nejdůležitější

Nestačí pochopit a distancovat se

Je třeba klást odpor

Protože toho kdo se podrobí

ostatní rozdrťí

Nestačí jen cítit nenávisť k nástrojům smrti

K nástrojům

Je třeba je vzít do ruky
(*Pauza.*)
Houpal se tam jako v bledě červené plodové
vodě

Bylo už pozdě
Zvedl jsem ho
a odnesl na břeh
Ti muži konečně odešli
a tak jsme byli sami
Položil jsem ho na zem a umyl mu
obličej jak nejlépe to šlo
Jako polštář měl pod hlavou kámen
Tvář měl obrácenou k moři
a oči
přímo k slunci

8 Píseň o krysím čenichu

Jen Faidra, v úzkém kuželu světla.

*Potichoučku pomaloučku se posadí na špinavou podlahu. Popraskané
čtvercové kamenné dlaždice. Zdá se, že naslouchá, něčemu ve svém nitru.*

Vládne hrobové ticho. Jen její šeptavý hlas.

FAIDRA Zdálo se mi že ležím uprostřed pokoje

kde bylo tisíc zrcadel

Tisíc zrcadel

Ve všech zrcadlech byla tvář ženy

Oči měla zavřené

Nelíbila jsem se jí

Byla to má vlastní tvář

(*Pauza.*)

Jsem úplně prázdná

Prázdná a lehká

Měla bych cítit žal

Ale necítím nic

(*Pauza.*)

Tisíc zrcadel

Oči měla zavřené a nechtěla mě vidět

Tisíc

zrcadel tisíc zrcá

(Hudba ztichne, vrátí se, Faidra opatrně přejede

rukou po podlaze. Pak se rozhostí naprosté ticho.

Je teď vidět stěnu, tu se šedozelenou plesnivou

skvrnou. A je tu Thérámenes. Král. Oinone. Jsou

tu všichni. I ty prázdné džbány na víno.)

THÉSEUS Je tu najednou takové ticho

Řekni něco Thérámene

*(Šťouchne do něj botou, surově, tvář zkřivenou
vztekem.)*

Před chvílkou jsi měl plno řečí

Teď je ticho

Ale přece slyším co si myslíte
Jste jako ještěrky
Které šustí
Sssssssss
Sssssssss
*(Nedokáže klidně sedět, nepokojně mezi nimi
přechází.)*
Sssssssss
Vím dobře co si myslíte
Máte hlavu plnou
plazů
Slyším vaše myšlenky
Jasně jako plazy
Syčí plazi se sem a tam a nenávidí mě
*(Plivne Faidře do tváře, ale ta je jako
z kamene.)*
Slyším je i když vy si myslíte že mlčíte
Mám raději řev
než šustění plazů
Řekněte něco
(Pauza.)
Ach
Učinění světci
Ale že je krásné že existuje Théseus?
Existuje svině kterou všichni světci mohou
pohrdat
Tak proč mlčíte?
Vy nevinní a čistí
Faidro
Ty jsi přece dostala to co jsi chtěla
A ty Thérámene můj písáři a dějepisče
Co máš ještě na srdci za svinstvo?
(Žádná odpověď, narovná se.)
Ale budoucí pokolení
dají za pravdu mně
(Zamyšleně.)
Budoucí pokolení
(Nelítostně.)
Pravda přítelíčkové pravda
za tisíc let zbude jenom pravda Théseova
Je to jed pro všechny nepřející
krysy
(Zakryje se rukama obličej, tlumeně vzlykne.)
Chlapče můj
(Bleskově přejde do útoku.)
Můj syn
obětoval za nás
život
*(Dostane nápad, sleduje tuto stopu s čím dál
větší vervou.)*

Bude mít státní pohřeb
na který nikdo jen tak nezapomene
Jeho tělo ponese smuteční průvod
válečných veteránů
Obětoval život v boji proti
(výhružně se rozhlédne, ale nikdo nic neřekne)
nepřátelům státu
Jeho smrt si budou připomínat budoucí pokolení
Klasické vyvrcholení
Napiš mi řeč Thérámene
(Mluví s rostoucí úlevou a pohnutím.)
Den jeho smrti bude dnem památným
pro všechny
pro všechny mladé muže kteří jako on
padli za vlast
Není totiž pravda že všechny ctnosti
všechna klasická vyvrcholení
zmizely
(Pohlédne na jejich mlčenlivé tváře, zařve.)

Krasy
*(Faidra se mu otevřeně posmívá do očí, Théseus
strne a s určitou důstojností pronese.)*
Možná že jsme spolu nebyli vždy zajedno
Pravda došlo k určitým nedorozuměním
Takové drobnosti
Chlapec měl svou hlavu na tom není nic špatného
(Rozhodně.)
Ale pravda zvítězí
Napiš tu řeč Thérámene
a já ji pronesu
Napiš tu řeč
Žalozpěv nad ztraceným synem
Pro budoucí pokolení

THÉRÁMENES *(Pomalou otevře ústa a s přivřenýma očima ze sebe
vypraví několik slov jako šepot nebo sykot.)*

Ne
už nikdy

THÉSEUS *(Udiveně a pobouřeně na něj zírá.)*

Ty odmítáš
No jo
a to mi říkáš do očí
Teď se ti to hodí
Klidně si tu bral plat
a pravidelně sbíral almužny
A teď týmiž ústy plive
Teď je načase opatřit si
svědomí
(Surově.)
Ty stará kurvo
Měl jsem ti radši

vytrhnout kleštěmi jazyk
A useknout ti tu písarskou pracku
THÉRÁMENES Ano pane
to je pravda
radši jsi mi měl vytrhnout jazyk
Teď jsem to za tebe udělal sám
Teď jsem to udělal sám
(Jako tlumené zanařikání.)
Ano vezmi si můj jazyk vezmi si
mou ruku
Tak jako tak jsem němý
FAIDRA *(Zoufale mu skočí do řeči.)*
Přestaň
přestaň už
THÉSEUS Ano
Měl by už přestat mluvit nesmysly
A začít dělat to
co má za úkol
THÉRÁMENES Néééééé
FAIDRA *(Přistoupí k Thérámenovi, předkloní se, pohlédne
na něj a rychle a překvapivě se dotkne jeho
tváře, Thérámenes k ní zvedne oči, okamžik
absolutního ticha.)*
THÉSEUS O co běží?
FAIDRA Neudělá to
(Pauza.)
Ale ty se nezměníš
(Sama pro sebe.)
Zase začíná
Zase začínají lži
Žalozpěv nad ztraceným synem
a řeč k veteránům
Tolik lží
A přesto se nic nezmění
(Pohlédne na Thésea.)
Pronese nad hrobem řeč
Žalozpěv nad synem
Brzo mu do očí vstoupí slzy
Humanista a lidumil
Nejspíš nadejde čas k trestné výpravě
Vyjdeš z toho všeho
nepoznamenaný a nezměněný
Vůbec ses nepoučil
(Téměř přívětivě.)
Vlastně jsi už mrtvý
Jsi z nás jediný opravdu mrtvý
Zemřel ti syn ale všechen žal bude brzy jenom
malá černá medaile na tvých prsou
Čas od času když se budeš nudit
ji vyčistíš

Vůbec ses nepoučil
Jsi mrtvý a nedostupný
(Pauza, potom klidně i zoufale.)
Kéž bych ti mohla ublížit
(Znovu, s větší intenzitou.)
Jak já si přeji abych ti mohla ublížit
a vnikla ti pod kůži
*(Náhle po něm nenávistně loupne očima, v ústech
se jí zablýskne tesák.)*
Mimochodem zapomněla jsem na jednu maličkost
Takové nedorozumění
Sám jsi říkal že došlo k nedorozuměním
(Velmi prostě a nevinně.)
Lhala jsem
THÉSEUS Lhala?
V čem?
FAIDRA Lhala jsem
(Libezně.)
Odpusť mi to
THÉSEUS V čem?
FAIDRA Hippolytos se mě nepokusil znásilnit
To já jsem se pokusila
svést jeho
Ale on mě odmítl
Nechtěl
(Pomaloučku a precízně.)
Lhala
jsem
Umřel zbytečně
(Ledovým hlasem.)
Ale na tom stejně nezáleží
Nedal jsi ho zabít
jenom kvůli tomu
THÉSEUS *(Chvilí trvá, než pochopí.)*
Lež
takže to byla lež
(Nedůvěřivě.)
Ach ty roztomilá svině
(S upřímnou bolestí.)
Hippolyte
synu můj
(Bezmocně zírá na Faidru.)
Tak ty jsi ho svou lží poslala
pod nůž
Poslala jsi nůž do jeho oka
FAUDRA *(Chladně.)*
Ten jsi ve skutečnosti
poslal ty
(Potřese hlavou.)
Nikdy se nedozvěděl

nožem kousek po kousku odříznout
 každičkou vzpomínku
 Až by zbyly jenom kosti
 bílá čistá kost
 FAIDRA Tak mě přece zabij
 Thésee příteli
 THÉSEUS Ne
 Ach ne
 Nechci si tebou zašpinit svůj čistý meč
 To by bylo příliš jednoduché
 FAIDRA *(Stojí těsně vedle něj, oba mluví tlumeným hlasem.)*
 Ach
 ten tvůj čistý meč
 Ten tvůj čistý úd
 Odmítáš se ve mně dál
 špinit
 THÉSEUS Ano
(Odvrátí se od ní, je teď velmi unavený a tichý.)
 Hippolyte
 dítě moje
 tak nás oba připravila o život
 Tebe o život připravila
 A mně život vzala
 Ale já ji napnu na slunci
 v poledne na tržišti
 a pak přivedou otroky
 s nástroji
 kteří z ní budou vyhánět smrtelné svrbění
 až z ní nic nezbude
 Až nic nezbude
(Pauza.)
 Dítě moje
 Až tu zůstaneme jenom my dva
(Obrátí se a bez váhání vyjde ven.)
 THÉRÁMENES *(Na scéně se změní světlo, Thérámenes vrhne pohled na Faidru, jsou sami. Pomalu se rozezní tichá, houpavá hudba.)*
 Teď jsme sami
 FAIDRA *(Sedí tu s Thérámenem jako dvě opuštěné děti a dívají se na sebe přes prázdnou scénu, zezadu se zvolna přišourá Oinone. Byla tam celou dobu? Ano, možná. Obličej má zle zřízený, ti dva ji vidí, ale všichni jsou úplně klidní.)*
 Ale dlouho už ne
 THÉRÁMENES To ne
 dlouho už ne
 OINONE Brzy nastoupí nástroje
 dítě moje

FAIDRA Já vím
 Brzy nastoupí nástroje
 OINONE Máš už strach?
 FAIDRA *(Bez přetvářky, téměř dětinsky.)*
 Je to hrozně zvláštní
 Hippolytos je mrtvý
 a přesto necítím žal
 Jako kdyby nikdy neexistoval
 Jsem teď jenom prázdná
(Pauza.)
 Prázdná a beztízná
 uprostřed zatmění
 Slunce zakrylo obrovité křídlo
 je čím dál tím větší tma a zvířata mlčí
 Zatmění slunce
 a všichni ptáci ztichnou
 Ach Thérámene právě tak
 Jako bychom žili ve světě kde všichni
 čekají
 na změnu
 Vyplašení ptáčky kteří čekají v šeru
 Okamžik zatmění
 Vteřina
 Těsně po něčem
 těsně předtím
 A vteřina jako tisíc let
(Odmlčí se.)
 Obrostla mě smrt
 Jak jen se to stalo?
 Byla jsem krysí čenich Thérámene?
 Snad jsem přece jenom byla krysí čenich
 THÉRÁMENES Ne
 nejen to
 FAIDRA Tak snad stará děvka
 THÉRÁMENES *(Zamyšleně přikývne.)*
 To jsme byli oba
 Dvě staré děvky
 Ale já byl zbabělejší než ty
(Pauza.)
 Dva poloviční lidé dvě polovoční děvky
 Je to hrozně legrační
 Snad nás mohli spojit dohromady
 FAIDRA Musím stihnout zemřít
 dřív než přijdou
 THÉRÁMENES Já vím
 Je už pozdě
 Jediného člověka
 jediného člověka kterého jsem miloval
 Toho jsi ty připravila o život
 a přesto tě neumím nenávidět

Začal jsem tě skoro chápat
Skoro jsem tě začal mít rád
FAIDRA Právě teď když už je pozdě
(*Téměř s úsměvem.*)
To je normální
OINONE (*Uchopí nůž, který leží na zemi, a téměř nesměle
ho podá Faidře.*)
Dítě moje
to je to poslední co ti můžu dát

FAIDRA Díky
Teď už nemám strach
(*Vstane a popojde k oknu.*)
Brzy vypluje zas na oblohu slunce
Obrovité oko nad obzorem
Matně se leskne
Teď je snadné zemřít
Za úsvitu nastane vždy okamžik kdy se lze dívat
přímo do slunce a
přitom neoslepnout
Otevře se obrovité oko
Je to jako na okamžik pohlédnout
do oka života
To se mi pak zdá že život můj pohled opětuje
na okamžik se setkáme v hloubi jeho oka
v jakési důvěře
Měkce tiše
Láskyplně
Kéž by to tak vždycky mohlo být
Ach jak já si přeji aby to tak vždycky
mohlo být
Ach jak já si přeji aby to tak vždycky
mohlo být
Ach jak já si přeji

*Jediným ošklivým, surovým, rozhodným pohybem si rozpáře břicho. Tělo se jí
jakoby rozskočí, skrčená přepadne dopředu, jako by chtěla skrýt vnitřnosti, které z ní
vyhřezávají.*

Krev.

Její šaty.

*A její tvář: zcela pokojná, téměř usměvavá, nepatrné pousmání, vypadá
jako holčička, kterou ošidili.*

Hudba.

Koda

Hudba: zvuk violoncella. Stoupá a klesá, jako moře.

Ale není tu jen nehybná Oinone, apaticky sedící

Thérámenes a mrtvá Faidra.

Vidíme i po zemi přilézajícího uklízeče.

*Pohybuje se jako pes, po čtyřech. Vleče vozík. Ve
zvědavě se rozhlédne.*

dveřích se zarazí, vylekaně i

Spatří mrtvolu. Vstane. Popojde blíž.

Šeptá?
UKLÍZEČ Ááááááááááách
Ááááááááááách
Je to čím dál horší
Ááááááách
Stejně jako u nás ve městě
Noc co noc táhnou ulicemi
tlupy mladých
Rozbíjejí pálí
Jako kdyby už ztratili poslední naději
A proto začali nenávidět život
(Thérámenovi.)
Co s ní mám udělat?

THÉRÁMENES Vezmi si ji s sebou
UKLÍZEČ Kam?
THÉRÁMENES Tam k vám
Tam kde pohřbíváš všechny ostatní
Obyčejné lidi
Na vaše smetiště

UKLÍZEČ Aha
To je trošku neobvyklé
*(Vteřinu nerozhodně stojí, pak si přitáhne vozík
a navyklým pohybem ji na něj hodí.)*

THÉRÁMENES Můžu jít
s tebou?

UKLÍZEČ Se mnou?
Proč?

THÉRÁMENES Chtěl bych zas pracovat
Dohromady s tebou

UKLÍZEČ Máš nějaké zkušenosti?
Umíš pohřbívat mrtvolu?

THÉRÁMENES Dělal jsem to celý život

UKLÍZEČ Ach
Nevěděl jsem že máš tohle povolání
Tak jdeme
Je to dlouhá cesta

ARICIA *(Pak náhle: Aricie. Přiběhne, zastaví se, klekne
si na kolena, odsune Faidře ruku. Faidřina tvář.
Její šaty. Trochu krve, ne moc. Vůbec nijak moc.
Aricie opatrně uchopí cíp jejích šatů a přejede
si jím po tváři.)*
Je mrtvá
Áááách
To je škoda
Chtěla jsem se ji na něco zeptat
Berete ji s sebou
To je dobře
Nakonec tak přece jenom unikne
Oklamala je

UKLÍZEČ Je to jenom mrtvola

THÉRÁMENES (*Úplně klidný a tichý, s jakousi novou vervou.*)

Přesto si ji vezmeme s sebou

Vezmeme si kůži vlasy zuby

Vezmeme si nehty kosti

Sraženou krev

Maso chrupavky i kosti

Kostru

Její zbytky

Všechno si vezmeme s sebou

I to choromyslně bušící srdce

ARICIA I to choromyslně bušící srdce

(*Téměř bez dechu.*)

Ano

Vezmeme si ji s sebou

A tak si ji vezmou s sebou.

Světelný kužel kolem ní se zužuje a my vidíme, jako poslední věc, Faidřin obličej. Oči má zavřené. Zdá se, že se usmívá poněkud tajuplným, téměř plachým úsměvem.

Spí. A oni si ji berou s sebou.

Za nimi: moře. Otevírá se, černé a obrovité. Obzor působí jako tma o něco světlejší. Moře, černé a ohromné, v dáli pod obzorem je slunce.

Ještě se nerozednívá. Berou si ji s sebou, do moře. A hudba stoupá a klesá. Ještě se nerozednívá.

Princezno má už vzdal jsem se a jsem poslušen
zákona co odvádí mne od starého mého já
Kudy chodím tudy ukláním se Afrodítě
před ní bezmocný jsem jako malé dítě
Vaše krása bezmezně mne jímá
i když pryč jste obraz váš mám před očima
Dostihne mne v hlubokém i lese
Za dne a když černá noc se snese
světlem které neuhýbá je má láska k vám
Právě proto jen vás v mysli stále mám
Slyšte z prsou vzdechy derou se mi celý čas
psi ti zapomněli svého pána hlas
Pouta lásky nosím jako otroci
tot' zisk kterého se mohu domoci